

La plaça de Sant Pere

441

La referència més antiga que hem trobat de la plaça de Sant Pere és de l'any 1.535. Fins aleshores l'indret apareix esmentat sempre com «lo planyol» de Sant Pere, una entitat més difosa que no tenia les cases agrupades entorn d'un espai concret. La plaça, doncs, no es convertí en el centre ciutadà del barri de Sant Pere fins a partir del segle XVI. Tot i així, devia tenir importància industrial, ja que el 1388 a la costa de Santa Eulàlia —actualment carrer de Santa Llúcia— hi vivien vuit contribuents i al «planyol» vint-i-set, majoritàriament blanquers, sabaters, assaonadors, corretgers i paraires; és a dir, els artesans de la pell i la llana.

L'estructura actual de la plaça de Sant Pere prové d'una actuació urbanística del segle passat que té com a origen el desastre natural que ha quedat gravat en la ment dels gironins a través d'una de les estrofes del recordatori que es va repartir en un funeral un any després:

Por los que el Galligans fiero
Sumergiera en su furor
Misericordia, Señor.

L'AIGUAT DEL 1843

El 18 i el 19 de setembre del 1843, Girona va patir un dels més catastròfics aiguats de la seva història. Es van desbordar els quatre rius i el Galligants va arrasar el barri de Sant Pere. Segons els informes municipals de l'època, va pujar quaranta pams

sobre el nivell del seu llot, es va endur algunes cases i en va deixar prop d'un centenar en tan males condicions que van haver de ser enderrocades posteriorment. Van morir 68 persones al carrer del Bellaire, 24 a la plaça de Sant Pere, 15 a la pujada de Santa Llúcia, 3 al carrer de la Barca, 3 al portal de França i una a la casa dels carrabiners: en total 114, més algun foraster no identificat a qui la crecudada del riu va sorprendre en aquell indret. El pont de la plaça de Sant Pere va ser enderrocada per la força de les aigües i el llot va escampar-se pels carrers veïns. Les pèrdues en mobiliari, maquinària i objectes domèstics foren enormes. Es van fer recaptés per ajudar els damnificats i el restabliment d'una certa normalitat va ocupar tot l'últim trimestre de l'any.

En començar el 1844, l'ajuntament va plantejar la possibilitat d'aprofitar les destruccions causades per la riuada i va encarregar a l'arquitecte municipal un projecte de nova urbanització de la plaça de Sant Pere. Es tracta d'un plantejament semblant al que els jurats havien fet a finals del segle XV per reconstruir el carrer de les Ballesteries destruït durant la Guerra Civil.

A finals del mes de gener, l'arquitecte municipal, Bru Barnoya, va començar a aixecar el plànol de l'indret, amb autorització del govern militar, ja que es tractava d'un sector situat ran de la muralla. A començaments del mes de març, Barnoya presentà la seva

proposta.

El plantejament era semblant al d'una parcel·lació. L'espai situat a ponent de la plaça, entre el Galligants i el portal de França, va ser dividit en 15 parcel·les rectangulars i amb la mateixa amplada de façana, excepte la de la cantonada més propera al riu. L'alineació de les façanes era regular i els edificis que havien de construir-se a les parcel·les havien de seguir un model uniforme quant a alçada i disseny, prèviament establert per Bru Barnoya.

No cal dir que van ser molt complexes les negociacions per al repartiment d'aquestes parcel·les geomètricament regulars entre els antics propietaris de parcel·les de forma irregular existents en aquell indret. La documentació que es conserva a l'ajuntament ho posa en evidència. Malgrat tot, el 15 d'abril els càrrecs governatius van autoritzar el projecte urbanístic i el 22 de maig la distribució del terreny fets per l'ajuntament. El 31 de maig es pogué signar l'auto de repartiment.

NORMES D'EDIFICACIÓ UNIFORMES

Els problemes no es van acabar amb la reparcel·lació. El principal propietari, Josep Boadella, al qual havia correspost la parcel·la més gran situada a la cantonada amb el Galligants, no volia ajustar-se a la normativa de construcció establerta per l'ar-

quitecte municipal i van caldre noves negociacions. El 8 d'agost, Boadella va escriure a l'alcalde renunciant a les seves pretensions particulars i dient que s'adheria al plantejament d'«edificar al oriente y mediodía del mismo modo que piden los vecinos», perquè comprenia que d'aquesta manera «queda verificado el gusto de V.E. de que todas las fachadas de la línea demarcada de san Pedro sea en un todo igual y conforme».

L'últim problema va ser el d'aconseguir que els propietaris construïssin segons les directrius establertes per Bru Barnoya. Alguns van fer-ho tot seguit, però d'altres es mostraven remisos. El 21 de juliol del 1849, l'ajuntament va haver d'enviar un ofici a vuit d'ells en el que els deia:

«Contando el Exmo ayuntamiento que los dueños de solares en la plaza de San Pedro de esta capital edificarían en ellos, no vaciló en hermosearla lo posible, pero nota con disgusto que un número de los mismos están en completo abandono presentando la mayor deformidad y faltando por consiguiente los interesados a las leyes de policía urbana y ornato público».

I acabava prevenint-los que «disponga se edifique en el solar de su propiedad sito en la pl. de San Pedro y concluyan cuando menos la obra en la parte exterior dentro de cuatro meses con arreglo al diseño aprobado por este ayuntamiento».

El projecte de Bru Barnoya contemplava no solament la construcció dels habitatges, sinó també altres mesures urbanístiques que no es van arribar a portar a terme. Podem dir que, tal com ha passat freqüentment en temps recents, es van fer les cases, però no la urbanització de l'entorn.

Les dues mesures urbanístiques més importants que preveia Barnoya eren la construcció d'una «bóveda que deberá cubrir el alveo» del riu Galligants i la realització d'una «calle nueva de 6 varas —uns cinc metres— de ancho situada al pie de la muralla».

Ni el Galligants no es va cobrir —no s'ha fet fins als anys setanta del nostre segle— ni es va deixar el carrer entre els darreres de les cases i la muralla. Hom podria pensar que aquest carrer que s'havia de crear aleshores és l'actual de Sant Pau, però les fotografies de finals del segle passat no deixen lloc a dubtes: les cases es van fer enganxades a la muralla. El carrer de Sant Pau es va crear quan fou enderrocada la muralla, en l'espai que aquest ocupava.

L'espai que avui ocupa la caserna de la Policia Estatal quedava aleshores fora de la muralla i era ocupat pel baluard de Sant Pere, també dit de Santa Maria. Aquest baluard fou enderrocada l'any 1898, al mateix temps que el portal de França; i el terreny, que fou cedit el 1958 a l'ajuntament pel ram de guerra, va retornar a l'Estat arran de la cessió que l'any 1963 va fer l'ajuntament per tal que s'hi fes la caserna actual.

En la banda del carrer de Sant Pau que dona al darrera del bloc de habitatges, l'ajuntament s'hi va reservar una petita parcel·la que més tard es va vendre i ha quedat com a pati privat. Al costat hi havia una font, «la qual serà común entre los procesores de dichas casas».

El nivell de la plaça no era aleshores elevat, com ho és ara, en la part de la calçada. Aquesta és una obra del nostre segle, feta per facilitar al trànsit per la carretera estatal, la qual va discórrer per aquest indret fins que el 1963 va ser desviada cap a la Devesa.

EL CENTRE DE PLANIFICACIÓ

A part del conjunt d'edificis que tanca la plaça per la banda més propera al riu, i de la caserna de la cantonada al carrer de Sant Pau, la construcció més característica de la plaça és el Centre de Planificació Familiar, antic cos de guàrdia del portal de França, que tancava la plaça pel nord. Va ser construït al segle XVII i va ser venut el 1958 a l'ajuntament pel Ram de Guerra, conjuntament amb les casernes dels Alemanys, del General Mendoza i de Sant Francesc, i amb el solar de l'enderrocada baluard de Sant Pere. El preu total que va pagar l'ajuntament va ser d'un milió i mig.

El 1982, s'ha inaugurat en l'edifici de l'antic cos de guàrdia un Centre de Planificació Familiar, dependent de l'ajuntament.

Al número 21, hi viu l'actual alcalde de Girona, Joaquim Nadal.

J. Fabre

NECROLÒGIQUES

GLÒRIA BURCH I PASCAL

Va morir ahir a Figueres, a l'edat de 82 anys, Glòria Burch i Pascal. Havia nascut a Sant Feliu de Palloles, i residia al carrer de Mèndez Núñez, 40, de Figueres.

Era vídua de Ferran Bruges i Perpinyà. Tenia 4 fills: Glòria, Concepció, Paquita i Isabel.

La missa exequial en sufragi de la seva ànima tindrà lloc avui, a 2/4 de 7 de la tarda, a l'església de la Immaculada, de Figueres.

Que descansi en pau.

FLORENCIA AFONSO I MARTÍN

A l'edat de 78 anys, a Figueres, va morir ahir Florencia Afonso i Martín. Era natural de Alcutim (Faro

Portugal). Residia al carrer dels Peixos, 13, de Figueres.

Era vídua de Manuel José Techeira. Tenia quatre fills: Margarida, Manuel, Espirituosa i Josep.

Avui, a les 6 de la tarda, a l'església parroquial de Vilabertran, tindrà lloc la missa exequial en sufragi de la seva ànima.

Que descansi en pau.

FRANCESCA PUIG I PLANAS

Va morir ahir a Girona, a l'edat de 72 anys, Francesca Puig i Planas. Havia nascut a Bescanó i residia al carrer d'Eugènia Casacuberta, 8, de Bonmatí.

Era soltera. La missa exequial en sufragi de la seva ànima tindrà lloc avui, a 2/4 de 6 de la tarda, a l'església de Bonmatí.

Que descansi en pau.

Joan Puig i Admetler

Ha mort cristianament en la pau del del Senyor el dia 11 d'agost, als 73 anys d'edat, a Sant Feliu de Guíxols

E.P.D.

La seva afligida esposa, Pepita; fills, Mª Carme, Joan i Mariona; nora, Mª Caroll Mac Lean; gendre, Josep Canadell i tota la família ho fan saber a llurs amics i coneguts i els preguen de voler-lo tenir present en les seves oracions.

L'enterrament serà avui dia 12 a les 4 de la tarda a la parròquia de Ntra. Sra. dels Àngels (Monestir) de Sant Feliu de Guíxols

No s'invita particularment

PREGUEU DÉU EN CARITAT per l'ànima de

Pedro García Rey

Vidu d'Ermínia Vidal i Gibert que morí cristianament a Girona el dia 10 d'agost de 1986 a l'edat de 71 anys.

A.C.S.

Els seus fills, Pere i Marta Arbusà; fills polítics, Teresa Torroella i Manel Riera; néts, Jordi, Narcís, Joaquim, Oflia Ribas i Ernest; besnéts; germans i família tota participen a les seves amistats tan sensible pèrdua. La missa exequial en sufragi de la seva ànima se celebrà ahir dilluns dia 11 a l'església parroquial de Vista Alegre

Girona, 12 d'agost de 1.986

PREGUEU DÉU EN CARITAT per l'ànima de

Joaquima Puatè i Pagès

Vídua de Pere Regolta i Roura Morí cristianament a Salt, el dia 11 d'agost del 1986 a l'edat de 85 anys

A.C.S.

Els seus familiars participen a les seves amistats tan sensible pèrdua. La missa exequial en sufragi de la seva ànima se celebrarà avui dimarts, dia 12, a 2/4 de 6 de la tarda a l'església parroquial de Sant Cugat.

Domicili mortuori, carrer Major, 312.

Salt, 12 d'agost del 1986